

Framtidsvisjonen

Gullrekka på NRK måtte vike plassen når Rakkestads framtidsvisjon ble presentert for de mange som valgte å tilbringe fredagskvelden på Kulturhuset.

AV LISA GUSTAVSEN

Etter en hektisk "plansmie-uke" ble planen for det nye Rakkestad lagt fram for publikum på folkemøtet fredag kveld. En fullsatt festsal oste av stolthet og optimisme da leder av fagteamet, Arne Sødal oppsummerte ukas arbeid.

En stor jobb har startet

– Den planen vi skal legge fram nå er en visjon om hva Rakkestad skal jobbe seg fram i mot, åpnet rådmann Alf Thode Skog folkemøtet. I bakgrunnen sjauet folk med å få satt ut nok stoler til alle de fremmøtte.

Rådmannen forklarte videre at visjonen er starten og at arbeidet med reguleringsplanen, justeringer og endringer fortsetter om kort tid.

Sentrum av bygda er i fokus for en utvikling som vil dreie seg om tiltak som skal skje på både kort og lang sikt. Plansmia har engasjert mange til å dele sine synspunkter og egne visjoner om hvordan Rakkestad bør satse for fremtiden.

– Jeg håper vi har klart å fange opp alle ideer og tanker folk har kommet med til oss. Det har kommet inn 50 skriftlige forslag og over 100 ideer på et eget "Post-it"-system. Den nyopprettede Facebook-gruppa har hatt 500 deltagere og der har det også kommet inn mange gode forslag, forklarte advokat Audun Eng i fagteamet. Han oppsummerte kort noen av trendene blant forslagene og kunne fortelle om et ganske unisont ønske.

– De fleste foretrekker store trebygninger med et nostalgisk preg i motsetning til nyere type bebyggelse av betong og glass, sa Eng.

Presentasjon av planen

Arkitekt Sødal overtok den videre presentasjonen og startet med å vise eksempler på gode og dårlige bymiljø.

– Det er nå vi har en mulighet til å fullføre planen med en miljøgate i Rakkestad. Den var en god satsing som aldri nådde i mål, sa Sødal. Den neste timen gikk med til forklaringer og visuelle inntrykk om hvordan et mer fortettet sentrum kan bli.

– For å skape en levende landsby trenger dere å spre sentrum ut på flere gater og kvartaler. Stortorvet må splittes opp og inn i mindre lokaler og med mer gatemiljø vil landsbyen Rakkestad blomstre, mente Sødal.

Det viktigste punktet i den nye visjonen er endringen av gatestrukturen. Tungtransporten skal geleides vekk fra sentrum og en ny gatestruktur vil dempe bruken av Storgata som hovedtrafikkåre. Et levende sentrum med mange muligheter for

møtesteder kan bli resultatet. Visjonskartet over sentrum viser gode muligheter for at gående blir prioritert sammen med muligheter til sosiale treffpunkter i gatebildet.

– Personlig tror jeg Rakkestad delva også kan bli en flott attraksjon om den blir opparbeidet, beplantet og utbygd, sa en engasjert arkitekt. Han viste til at en "kyststi", bade- og fiskeplasser gir god rekreasjon i tillegg til et område med attraktive tomter.

Nasjonale retningslinjer

En sentrumsnær utvikling med utnyttelse av de mulighetene det er å sette igjen tomme hull med nye bygninger er ifølge nasjonal retningslinjer veien å gå. Den førende trenden er at det i sentrum bør være mange boliger med gangavstand til butikker og arbeidsplasser. Noe som støtter et miljøvennlig synspunkt.

– I Rakkestad kan det bygges ut med 500 boliger i sentrum, fortrinnsvis lave bygg i to etasjer hvor det kan være kombinasjonsbygg bolig-kontornæring, forklarte Sødal om visjonen som ser 20 til 30 år fram i tid. De hadde også sett på parkeringssituasjon i et forandret sentrum.

– Nå er det 392 parkeringsplasser i sentrum og selv om vi fortetter med ny bebyggelse, innsnevring av gater og en liten gågatestump har vi lagt inn 431 parkeringsplasser i planen, sa Sødal til en lydhør sal. Avslutningsvis hadde teamet laget en animert rundtur som viste hvordan sentrum vil se ut om 20 år dersom visjonen blir gjennomført som foreslått.

Debatt om planen

– Dette vil koste, men det tar vi på mandag, sa rådmannen med et smil da han åpnet for diskusjon rundt visjonsplanene. Førstemann ut var Øyvind Østby som gav sin stemme for at dette ikke var et realistisk prosjekt.

– Det skal mye mer enn 20 år til for å få til dette i Rakkestad, var Østby sin mening. Han ble møtt av neste uttalelse som var et uttrykk for det motsatte fra Vidar Storheier.

– Veldig bra! Akkurat et slikt landsbypreg vi ønsker. Mange tok ordet for å gi sin støtte til visjonen, takke fagteamet og alt engasjement rakstingene har vist i løpet av ukens planlegging.

Utgangen av møtet var som forventet utifra stemningen – Folkemøtet gav sin tilslutning til visjonen med en brakende applaus.

– Det var en krisestemning som satte igang denne prosessen. Sentrum var i ferd med å dø ut og alle ønsket å gjøre noe for å snu trenden. Det har vi klart nå. Engasjementet er på plass og vi makter å se framover og ha en langtidsplan som vi sammen har arbeidet oss fram til, sa en fornøyd ordfører. Rådmann Skog satte med sin uttalelse: Jeg har aldri opplevd en slik kraft som vi opplever her i Rakkestad nå, ord på hva mange følte på folkemøtet fredag kveld.

FORNØYDE MED RESULTATET: Ordfører Harlem og arkitekt Arne Sødal viser stolt fra det Plansmia har res sentrum. Visjonen ble vedtatt å gå videre med på folkemøtet fredag kveld. (Foto: Lisa Gustavsen)

Beste sentrumsidè

Det ble i forkant av plansmia lagt ut en konkurranse om det beste forslaget for å løfte Rakkestad sentrum til nye høyder.

Initiativtakerne fristet bygdefolket med 10 000 kroner for beste forslag.

– Det var en måte vi trodde vi kunne få igang idemyldringen på. Men slik det ble tror jeg ikke det hadde vært nødvendig, kommenterte Audun Eng. Konkurransen hadde visse kriterier i bunnen: Forslaget skulle

inneholde fremsynthet, identitet, realisme, gjennomførbarhet og en spenstig tankegang.

– Vi har besluttet å dele premien i to, fortalte Carsten Lier. Han stod for offentligjøringen av de to vinnerne.

– Den første har klart å vise at det går an å få med alle kriteriene i en idé vi gjerne vil se realisert. Terje Romfog har med stort engasjement vist oss muligheten for å gjøre noe flott ut av stasjonsområdet og hans idé går ut på å få kjøpt to jernbanevogner og gjøre de om til en gourmet-restaurant. Spenstig tankegang og det faktum at Rakkestad er bygd

opp rundt jernbanen gjør dette til en klar vinner, annonserte Lier. Romfog deler prisen med alle elevrådene i bygda.

– Forslagene fra elevrådene er de mest visjonære men også de mest identitetsskapende, forklarte Lier som presiserte at disse elevene er framtidens voksne beboere i Rakkestads nye visjon. Mange av forslagene fra skoleelevene har blitt en del av den nye visjonen og sammenfaller godt med hva resten av bygdefolket og fagteamet har lagt vekt på i utarbeidelsen av den nye planen for Rakkestad sentrum.

falt i smak

ultert i av konkrete planer for Rakkestad

TID TIL DISKUSJON: Under debattdelen av folkemøtet grep noen ordet for å si sin mening om det arbeidet som har blitt lagt til grunn for visjonen. Aase Thorkildsen benyttet anledningen til å takke for engasjementet på vegne av handelstanden.

MANGE VILLE FÅ MED SEG RESULTATET: Salen ble fylt opp av engasjerte rakstinger som ønsket et innblikk i arbeidet med en visjon for hvordan kommunen bør satse for å utvikle sentrum.

Rakkestad på vigør-topp

I Rakkestad er nesten 71 prosent av alle innbyggerne mellom 15 og 74 år i arbeid. Denne yrkesaktiviteten fører kommunen godt opp på landsoversikten - takket være mennene.

AV YNGVE JOHNSEN

Norge har en stor del av den voksne befolkningen i arbeid sammenliknet med andre land. Det skyldes først og fremst at flere norske kvinner er yrkesaktive.

Syv av ti jobber

I hele landet er 69,7 prosent av alle personer mellom 15 og 74 år sysselsatte i en eller annen form. En fersk statistikk viser at aktiviteten i Rakkestad kommune trekker dette snittet en del opp. Her er det nemlig snakk om 70,7 prosent yrkesaktive av alle i denne aldersgruppen.

Best - og verst

Den kommunen i Norge som kan slå seg på brystet og kalle seg den mest aktive av dem alle, er Bjerkreim i Rogaland - hvor andelen er utrolige 80,6 prosent. Finnøy i samme fylke er rett bak.

Beste kommune i Østfold er Skiptvet, som har 71,7 prosent sysselsatte blant sine innbyggere i denne gruppen. Spydeberg er nummer to, mens Rakkestad kniper tredjeplassen.

Fullt så aktive er man ikke i Halden, der andelen kun er på 63,4 prosent. I hele landet er det Verran kommune i Nord-Trøndelag som kommer dårligst ut, med 58,2 prosent.

Utdanning spiller inn

Rådgiver Johannes Sørbo i NAV sier at det i de små utkantkommunene generelt vil være færre med høy utdanning enn i større kommuner.

- Og siden personer med høy utdanning generelt jobber lenger enn personer uten høy utdanning vil utdanningsnivået i de ulike kommunene også påvirke yrkesdeltakelsen. I en del små kommuner vil også være færre muligheter til å få en jobb, og nedleggelse av en hjørnesteinsbedrift har i flere kommuner ført til at mange faller helt utenfor arbeidsmarkedet. Det er også store forskjeller i hvor stor andel som er uføretrygdede, forklarer han.

Men at work

Blant mennene er 72,4 prosent yrkesaktiv i Norge, viser tabellene utarbeidet av Statistisk sentralbyrå. Aktiviteten blant mannfolka i Rakkestad er en del større, da 75,3 prosent av mennene herfra var i jobb. Finnøy kommune i Rogaland er på topp i Norge med 84,5 prosent.

Flere kvinner i jobb

For 30 år siden var under halvparten av norske kvinner sys-

selsatte eller aktive arbeidssøkere. Nå er andelen altså oppe i 67 prosent på landsbasis.

- En viktig årsak er utdanning. En langt høyere andel av kvinnene har nå høyere utdanning enn det som var tilfellet i 1980. Og personer med høy utdanning er i større grad yrkesaktive enn personer med lav utdanning, forklarer Sørbo.

- Også andre faktorer spiller inn. Det har trolig skjedd en holdningsendring i forhold til kvinners yrkesdeltakelse. Det gjør at både kvinner med høy og lav utdanning jobber mer i dag enn de gjorde tidligere, sier han.

Barnehager

- En annen viktig faktor er barnehageutbyggingen. I dag har vi tilnærmet full barnehagedekning, noe som ikke var tilfellet for en del år tilbake. Det er også bedre ordninger for fødselspermisjon for både mor og far i dag, med langt lengre permisjon enn det som var tilfellet den gang. Dette er faktorer som gjør det enklere å kombinere familieliv og arbeidsliv, påpeker Sørbo.

Kvinnene i Rakkestad

Statistikken viser at kvinnene i Rakkestad kommune kommer litt svakere ut i så måte. Mens Kari Nordmann har med seg 67 prosent av sine medsøstre i kongeriket, så kan Rakkestadkvinnene vise til 65,9 prosent deltakelse. I forhold til snittet i Østfold (62,2%) er ikke dette så ille.

Sysselsatte er i denne saken definert som personer som utførte inntektsgivende arbeid av minst én times varighet i referanseuken. Også de som var midlertidig fraværende på grunn av sykdom, ferie, lønnet permisjon eller lignende er med. Personer som er inne til militær- eller siviltjeneste regnes som sysselsatte. Det gjør også personer på selssettingstiltak med lønn fra arbeidsgiver.

Yrkesaktive

Topp 10 yrkesaktive i Norge Begge kjønn, prosent av befolkningen 15-74 år

Bjerkreim	80,6
Finnøy	80,3
Hemsedal	80,0
Hjelmeland	79,3
Bykle	78,9
Rennesøy	78,9
Sandøy	78,9
Sirdal	78,5
Hå	78,5
Alvdal	78,3

...og de 10 svakeste

Ibestad	61,4
Evenes	61,0
Eidskog	60,9
Ballangen	60,8
Gratangen	60,5
Dyrøy	60,3
Gamvik	60,2
Vardø	59,4
Tysfjord	58,8
Verran	58,2

Oppskriften på en suksess:

Etter fredagens halleluja-stemming i festsalen å dømme, har plansmia vært en braksuksess!

Dette var oppskriften, i grove trekk:

► Navet næringshage, ved Sigrid Holm Skaarer og Nils Skaarer tar initiativet overfor ordfører og rådmann.

► Politikerne går samlet inn for forslaget, og kommunen inngår samarbeid med næringshagen om gjennomføringen av plansmia. Ordfører Peder Harlem fronter ideen.

► Arne Sødal, en erfaren plansmie-arkitekt, engasjeres.

► Carsten Lier trekker i tråder både foran og bak i kulissene, og skaper engasjement i handelstanden og blant innbyggerne i kommunen.

► Rakstingene stiller opp med et vell av gode forslag og innspill.

► Alle parter, men en stor innsats fra mange enkeltpersoner, legger ned et kjempearbeid under plansmieuka og ideudnaden i forkant. Gratulerer til Terje Romfog og elevrådene for ekstra gode forslag!

► Arkitekt Arne Sødal, landskapsarkitekt Nils Skaarer, advokat Audun Eng, programmerer Mihai Cazan, ar-

kitekt/designer Paul Murrain, fotograf Knut Øderud, Erling Okkenhaug og resten av fagteamet syr det hele sammen til en visjonær og helhetlig plan.

► Planen velges ved akklamasjon i festsalen, og vil gjennomføres trinn for trinn i et 20-30års perspektiv.

Tusen takk for innsatsen alle sammen!

Ragnhild Schei,
Styreleder i Navet næringshage